

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการอบรมเลี้ยงดูกับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวชิรวิทย์ จังหวัดเชียงใหม่เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูกับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวชิรวิทย์ จังหวัดเชียงใหม่

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งกำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 150 คน ประกอบด้วยนักเรียนชาย 76 คน นักเรียนหญิง จำนวน 74 คน ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลด้วยตนเองจำนวน 150 ฉบับ และได้รับคืน 150 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.0

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูที่ปรับปรุงจากพรเพ็ญ ชัยมงคล เป็นแบบมี 5 ระดับ และแบบสอบถามเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับปรุงแบบสอบถามจากจรูญญา ชันกฤษณ์ เป็นแบบให้เลือกตอบ แบบจริง ไม่จริง ในการสร้างแบบสอบถามได้ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ซึ่งได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ .84 ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้สถิติ การแจกแจงความถี่และหาค่า $t - test$

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูกับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวชิรวิทย์ จังหวัดเชียงใหม่ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยสามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวชิรวิทย์ นักเรียนเพศชายมากกว่าเพศหญิง เป็นเพศชาย จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 50.70 เพศหญิงมีจำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 49.30 ส่วนมีสภาพการอยู่อาศัยร่วมกับบิดามารดามีจำนวนมากที่สุดคือ 93 คน คิดเป็นร้อยละ 62.00 นักเรียนที่พักอาศัยอยู่กับบิดา มีจำนวนน้อยที่สุด จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.7 สภาพของบิดาของนักเรียนส่วนใหญ่ยังมีชีวิตอยู่ จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ

92.70 บิดาของนักเรียนที่ถึงแก่กรรม มีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 7.30 และมารดาของนักเรียนส่วนใหญ่ยังมีชีวิตอยู่ จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 98.00 ส่วนมารดาของนักเรียนที่ถึงแก่กรรม มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.00 บิดามารดาของนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ด้วยกันมีจำนวนมากที่สุด คือ 121 คิดเป็นร้อยละ 80.70 รองลงมาบิดามารดาแยกกันอยู่ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 11.30 ส่วนนักเรียนที่บิดามารดาหย่าร้างกันมีจำนวนน้อยที่สุด จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 8.00 นักเรียนที่มีจำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน (รวมทั้งตัวนักเรียน) 2 คน มีจำนวนมากที่สุด คือ 78 คน คิดเป็นร้อยละ 52.00 บิดามารดาส่วนใหญ่ของนักเรียนประกอบอาชีพอิสระ จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 56.00 ส่วนระดับการศึกษาของผู้ปกครองส่วนใหญ่อยู่ในระดับมัธยมศึกษาผู้ปกครองส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษามากที่สุด จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 42.70 รองลงมาคือระดับปริญญาตรี จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 41.30

2. การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู ของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนจะได้รับการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 3 แบบ ร่วมกัน ไม่สามารถแยกได้ว่าเป็นการอบรมเลี้ยงดูแบบใดแบบหนึ่ง เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยการอบรมเลี้ยงดูของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในแต่ละรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู พบว่า นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีแนวโน้มได้รับการอบรมเลี้ยงดู แบบประชาธิปไตยมากที่สุด รองลงมาคือการอบรมเลี้ยงดูปล่อยปละละเลย ในขณะที่การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันมีน้อยที่สุด

3. ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มตัวอย่าง

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับระดับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียน อยู่ในระดับสูง จำนวน 37 คน รองลงมามีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำมาก จำนวน 34 คน ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำมีจำนวน 32 คน และระดับการเห็นคุณค่าในตนเองระดับปานกลาง จำนวน 30 คน สุดท้ายเป็นระดับการเห็นคุณค่าในตนเองสูงมาก จำนวน 17 คน

4. จากการเปรียบเทียบการอบรมเลี้ยงดูกับการเห็นคุณค่าในตนเอง พบว่าการอบรมเลี้ยงดูกับการเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างกัน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากการศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูกับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวชิรวิทย์ จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้พบข้อมูลที่นำเสนออันจะเป็นประโยชน์ในการเสนอแนะแนวทางในการป้องกันแก้ไข ส่งเสริมและพัฒนาสถาบันครอบครัว ตลอดจนการพัฒนาทรัพยากรบุคคลต่อไป การศึกษาครั้งนี้สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 3 รูปแบบ

1. นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีแนวโน้มได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ รอยพิมพ์ อิศระพงศ์พันธ์ (2535) และพรพิมล พิสุทธิพันธ์พงศ์ (2538) ที่ได้ศึกษาผู้ปกครองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นอนุบาลปีที่ 1 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เช่นเดียวกัน แสดงว่าผู้ปกครองมีแนวโน้มที่จะอบรมเลี้ยงดูบุตรหลานโดยรักสนับสนุนอย่างมีเหตุผล นอกจากนี้จากการศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของ เพ็ญแข ประจณปัจจนิก (2535) พบว่า ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูที่พบมากที่สุดคือ การอบรมเลี้ยงดูลักษณะรักสนับสนุนและให้เหตุผล ซึ่งเทียบได้กับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย กล่าวคือเป็นการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักความเอาใจใส่และความเข้าใจ ผู้ปกครองจะอธิบายเหตุผลควบคู่ไปกับการอบรมสั่งสอน เมื่อเด็กทำดีก็ให้คำชมเชย การอบรมสั่งสอนจะทำให้เด็กเป็นตัวของตัวเอง ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ซึ่งเทียบได้กับรูปแบบเผด็จการ พบรองลงมา ส่วนรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่น้อยที่สุดคือการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน วินัส ศรีศักดิ์ (2545) ได้ศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดู พบว่าทั้งเพศชายและเพศหญิงมีแนวโน้มได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ที่ให้ความรักความอบอุ่นมีมากที่สุด รองลงมาคือการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันมีน้อยที่สุด

แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าเหตุใดเด็กที่ส่วนใหญ่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ยังมีการเห็นคุณค่าในตนเองในระดับต่ำเกือบปานกลาง ที่เป็นเช่นนั้นอาจเนื่องมาจากการให้อิสระกับเด็กในการแสดงความคิดเห็นในสิ่งต่าง ๆ มากเกินไป จนเด็กไม่เข้าใจขอบเขตของความเหมาะสม รองลงมาพบว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีแนวโน้มได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย อาจเป็นเพราะการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคมไทยปัจจุบันนี้ โดยเฉพาะผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ ที่ทำให้พ่อแม่ผู้ปกครองทั้งหลายต่างต้องออกไปหารายได้เพื่อเลี้ยงครอบครัว จนไม่มีเวลาอยู่กับบุตรหลาน และบุคคลในครอบครัวเท่าที่ควร ทำให้ขาดความรักความอบอุ่น หรืออาจจะเป็นการอบรมเลี้ยงดูที่ผู้ปกครองไม่สนใจอบรมสั่งสอนลูก ปล่อยให้ลูกทำตามอำเภอใจ ไม่มีใครคอยชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสมให้ ไม่สนใจความเป็นอยู่ ไม่ดูแลยามเจ็บไข้ ให้ความรักแบบลำเอียง หรือคุด่าลงโทษอย่างรุนแรงเกินเหตุ บางครั้งก็ปล่อยให้เป็นที่หน้าทีของคนอื่นในการอบรมเลี้ยงดูลูกของตนเองแบบตามมีตามเกิด ซึ่งอาจเป็นเพราะฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หรืออาจเป็นลูกที่เกิดมา โดยที่พ่อแม่ไม่ตั้งใจให้เกิด เป็นครอบครัวที่แตกแยก หรืออาจเกี่ยวเนื่องจากสิ่งแวดล้อมที่ทำให้เกิดความคับข้องใจ

นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีแนวโน้มได้รับการอบรมเลี้ยงดูเข้มงวดกวดขันจะมีน้อยที่สุด ซึ่งเป็นลักษณะของสังคมไทยในอดีต ที่ผู้ใหญ่มักจะมุ่งอบรมเลี้ยงดูเด็ก ให้เป็นคนว่านอนสอนง่าย

ให้เชื่อฟังผู้ใหญ่โดยไม่ให้ได้เถียง ไม่ให้แสดงความคิดเห็น ให้ปฏิบัติตามคำสั่งสอน จึงจะเป็นเด็กที่ผู้ใหญ่พอใจ ซึ่งอาจจะมึนงงหรือเบี่ยงเบนที่คอยควบคุมพฤติกรรมต่างๆ ของเด็กไม่ให้ออกนอกกรอบนอกทาง จนเด็กไม่เป็นตัวของตัวเองทำให้เด็กมีแนวโน้มในการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ

2. เป็นที่น่าสังเกตว่านักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองสูงมาก มีจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 11.30 ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองสูง มีจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 24.70 และในระดับการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำมาก 34 คน คิดเป็นร้อยละ 22.70 และระดับการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ มีจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 21.30 ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าระดับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับ ต่ำ ถึง ต่ำมาก (จากตารางที่ 11)

ดังนั้น จากการศึกษาในครั้งนี้สามารถสรุปได้ว่า นอกจากความสำคัญของรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแต่ละแบบแล้ว ผู้ปกครองจำเป็นต้องหาวิธีที่จะทำให้มีความสำคัญและดูแลทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องลูก โดยเฉพาะในช่วงวัยรุ่น ควรมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ไม่ทำให้ลูกรู้สึกอึดอัดใจ สร้างบรรยากาศของความเป็นประชาธิปไตยให้มากที่สุด เมื่อสิ่งแวดล้อมที่บ้านดี ก็จะส่งผลต่อสิ่งแวดล้อมนอกบ้านและที่โรงเรียน การให้ความรักความเอาใจใส่ และความเข้าใจ สอนให้เด็กรู้จักตนเอง ฝึกให้เด็กคิดและแยกแยะซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญ จะเป็นสิ่งที่หล่อหลอมให้เด็กเกิดการเรียนรู้และจะนำไปสู่การเห็นคุณค่าในตนเอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้ข้อมูลหลายประการซึ่งนำไปสู่ทั้งในรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู และการเห็นคุณค่าในตนเอง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะทั่วไปดังนี้

ในสถาบันการศึกษาไม่ว่าจะเป็นระดับอนุบาลศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา ควรจะมีการนำเสนอรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่พึงประสงค์แก่ผู้ปกครอง พ่อแม่ในวันเปิดเรียนในปีการศึกษาใหม่โดยการจัดประชุมพิเศษแก่ผู้ปกครอง การจัดป้ายนิเทศหรือแผ่นพับให้ข้อมูลการอบรมเลี้ยงดู เพื่อให้เด็กมองเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับสูงนั้นพ่อแม่ควรจะปกครองและสร้างบรรยากาศในครอบครัว ตลอดจนการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ซึ่งจะต้องใช้ความรัก สนับสนุนและใช้เหตุผลมากกว่าการใช้อารมณ์ สามารถนำผลงานวิจัยดังกล่าวจะนำไปสอดแทรกวิชาจิตวิทยาแนะแนวเด็กวัยรุ่น ในหัวข้อบทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของวัยรุ่นตั้งแต่พัฒนาทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ส่งเสริมให้พ่อแม่ผู้ปกครองใช้วิธีการอบรมเลี้ยงดูลูกแบบประชาธิปไตยในครอบครัว และใช้วิธีประชาธิปไตยในการเรียนการสอนในชั้นเรียน เพื่อให้เด็กมีความภาคภูมิใจในตนเองและเห็นคุณค่าในตนเอง เพื่อให้เป็น

คนที่มีคุณภาพในการสร้างสรรค์ และพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น และงานด้านแนะแนว
ควรจัดกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนเพื่อพัฒนาอัธม โนทัศน์ และ
เพื่อช่วยให้เด็กเข้าใจตนเอง เคารพตนเอง ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเองสูงขึ้น

สังคมที่เด็กอาศัยอยู่ ไม่ว่าจะเป็นสังคมที่บ้านหรือที่โรงเรียนควรให้การยอมรับเด็กตาม
สภาพที่เป็นจริง ไม่ตีตราหรือไม่ให้การยอมรับเด็ก ทั้งนี้เพราะสังคมเรามีอิทธิพลต่อการ
เปลี่ยนแปลงความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองทั้งด้านบวกและลบ

และที่สำคัญอีกประการคือ ผลการศึกษาครั้งนี้เป็นตัวอย่างอีกทัศนะที่เป็นพื้นฐาน
สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเองต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาโดยมีการเก็บข้อมูลจากผู้ปกครองด้วย เกี่ยวกับรูปแบบการอบรม
เลี้ยงดูที่ผู้ปกครองปฏิบัติต่อลูก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและชัดเจนมากยิ่งขึ้น
2. ควรมีการศึกษาให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม เพื่อพัฒนาความรู้สึกเห็นคุณค่าใน
ตนเองของนักเรียนในชั้นอื่น
3. ควรมีการศึกษาที่ใช้ระยะเวลามากกว่านี้ เพราะจะทำให้สามารถเก็บข้อมูลกับกลุ่ม
ตัวอย่างที่มากขึ้น และข้อมูลที่ได้อีกจะมีความครอบคลุมมากขึ้นด้วย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved